СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДО[illegible]ГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVII. Ч. 92. Джерзи Сити, Н. Дж., пятниця, 19. квітня, 1929. VOL. XXXVII. No. 92. Jersey City, N. J., Friday, April 19, 1929. THREE CENTS.

У. Н. СОЮЗ МУСИТЬ ОСТАТИ ВІЧНО МОЛОДОЮ І ЖИВОЮ ОРҐАНІЗАЦІЄЮ.

ГУВЕР ПРОТИ ФАРМЕРСЬКИХ ЕКСПОРТОВИХ ДОВЖНИХ КВІТІВ

АЛЕ СЕНАТ ЗАЯВЛЯЄТЬСЯ ЗА НИМИ.

ВАШИНҐТОН, 18. квітня. — Мек Нері, голова сенатського хліборобського комітету, внесе в сенаті законопроект в справі допомоги фармерам у тій формі, як його предложив уряд. Але з одною зміною. Ото буде домагатися, щоби Федеральна Фармерська Рада мала право видавати фармерські експортові довжні поквітовання. Такі поквітовання видаваноб фармерам тоді, коли Рада не моглаб в инший спосіб збути надвишки аґрарних продуктів. Тоді в разі експорту має фармер одержати довжний квіт, який має бути виставлений на половину тої належитости, котру мусів би заплатити той, що хотів би ввозити до Злучених Держав ту скількість аґрарних продуктів, яку американський фармер в данім случаю з краю вивозить. Ту посвідку міг би фармер спродати якомусь купцеви чи продуцентови, який спроваджує товари з других держав і мусить оплачувати цло. Посвідка означала би для цлового бюра те саме, що й ґотівка.

Президент Гувер заявився проти таких довжних квітів. Мабуть і палата послів буде в більшости проти таких облігацій.

ЗАСУДИЛИ ЗА ПІДКУПСТВО.

ЦЕ ВЖЕ ТРЕТИЙ ЗАСУД, ЗВЯЗАНИЙ З ХАБАРНИЦЬКИМИ СКАНДАЛАМИ, ЩО ОБЕРТАЛИСЯ БІЛЯ БУДОВИ КАНАЛІВ.

НЮ ЙОРК, 18. квітня. — Судді присяжні узнали Анджеля Пяна, каналового контрактора з Квинс, винним підкупства Гервея, президента дільниці Квинс. Пяно хотів перекупити Гервея сумою $10,000, щоби дістати від нього контракт на будову каналів. Пянови грозить кара вязниці до 10 літ і грошева кара до суми $5,000.

СМІЛИЙ НАПАД БАНДИТІВ.

ҐВЕЙЛЕН З 100 ДЕТЕКТИВАМИ ПОШУКУЄ ЗА НИМИ И НЕ МОЖЕ ТРАПИТИ НА СЛІД.

НЮ ЙОРК, 18. квітня. — Поліційний комішенер Ґвейлен має тяжкий оріх до згризення. Ото в 10 год. рано напало кількох бандитів на таксівку, в якій їхали полісмени і двох сторожів, котрі везли з банку $38,392 для Бел Телефон Лейборейторіс. Гроші були призначені на виплату робітникам.

Бандити мали стріляти з малих машинових крісів і рушниць. Ватажок підійшов до таксівки серед стрілів, забрав мішок з грішми й зник на автомобілю, разом зі своїми спільниками. Шукають за ними по всіх сторонах, але на разі цей труд даремний.

ВІДШКОДОВАННЄ ЗА НАЇЗД АҐЕНТІВ.

БАЛТІМОР, 18. квітня. — Федеральний суд признав Миссис Реймунд Пейн відшкодованнє в сумі $500 за шкоду, яку їй нанесли прогибіційні агенти, коли перешукували її дім.

ЗА ЗМІНОЮ ПРОГИБІЦІЙНОГО ЗАКОНА.

МЕДИСОН, Висканзин, 18. квітня. — В стейтовій леґіслятурі перейшов 56 голосами проти 33 закон, який заявляється за зміною прогибіційного стейтового закона й за знесенням стейтової прогибіційної комісії.

НАТИСКАЮТЬ НА НЮ ЙОРК.

ВАШИНҐТОН, 18. квітня. — З суми $2,700,000, яку конґрес призначив на збільшенне форсовання прогибіції, покриються кошти висилки 35 прогибіційних аґентів, призначених головно для міста Ню Йорку й нюйорського стейту. 15 аґентів буде урядувати в Ню Йорку, а 20 у стейті.

СИНКЛЕР АПЕЛЮЄ.

ВАШИНҐТОН, 18. квітня. Нафтовий маґнат Синклер, засуджений на тримісячну вязницю за відмову зізнань перед сенатським комітетом, пробує ратувати себе ще востанне, внісши апеляцію до Найвищого Суду Злучених Держав.

ЗИМА, А НЕ ВЕСНА.

НЮ ЙОРК, 18. квітня. — З ріжних сторін нюйорського й пенсилвенійського стейтів доносять, що впали такі сніги, що поприпинювали дорожну комунікацію.

ЩО ДЕРЖИТЬ ФИЛИПИНИ?

СТИМСОН ТВЕРДИТЬ, ЩО ЯК НАЛОЖАТЬ ПОДАТОК НА ФИЛИПИНСЬКІ ПРОДУКТИ, ТО ТИМСАМИМ ЗРОСТУТЬ АСПІРАЦІЇ НА НЕЗАЛЕЖНІСТЬ ФИЛИПИН.

ВАШИНҐТОН, 18. квітня. — Перед Податковим Комітетом станув секретар стейту Стимсон, але в характері бувшого ґовернора Филипин. Як такий протестував він проти наложення податку на филипинський цукор. Він каже, що це саме головно тримає Филипини при Злучених Державах. Як Филипини не будуть бачити матеріяльних користей, то сейчас набере сили незалежницька партія, що змагає до повної незалежности Филипин.

БИЗНЕСМЕНИ ПРОТИ ВІЙНИ.

НЮ ЙОРК, 18. квітня. — На лончі Брітійської Торговельної Палати говорив адвокат Фридрих Кудер про відношення бизнесменів до війни. Він твердив, що війна є найбільшим ворогом бизнесмена. І колиб бизнесмени стояли на тім, щоби міжнародні конфлікти полагоджувати в бизнесовий спосіб, тоді не булоб воен. Публична опінія повинна піти за бизнесменами. А під публичною опінією треба розуміти це, як пише преса, як учать по університетах і що думають люде науки.

ЕКОНОМІЧНА КРИЗА В ПОЛЬЩІ.

По відомостям з Польщі, виникла там гостра економічна криза, що набуває надзвичайно грізного характеру. В Лодзі фабрики працюють лише два дні на тиждень. Ще гірше становище в наших місцевостях.

ШТУЧНА ВОВНА ЗАСТУПИТЬ ПРАВДИВУ.

Як бавовна випирає з промислу лен та коноплі, а штучний шовк випирає правдивий, так невдовзі штучна вовна буде випирати правдиву овечу вовну з мануфактурних маґазинів та кравецьких робітень.

Штучну вовну винайшов — як звичайно — Німець і її випробувано в практичному уживттю. Показалося, що вона нічим не є гірша від правдивої, а під багатьома оглядами навіть ліпшою, передусім щодо коштів виробництва. Одяги зроблені з неї є такі теплі, як правдиво вовняні, так само тревалі та зовнішним виглядом елеґантні.

В Німеччині вже розпочали виробництво цеї вовни на більші розміри та надіються, що неадовго вона причиниться до подешевіння мануфактури та одягів. Бо при штучній вовні відпадуть кошти чесання, сортовання й миття, що у правдивої вовни сильно причинюється до збільшення коштів.

РОДИННІ НЕЗГОДИНИ ПРИЧИНОЮ ВБИВСТВА.

У селі Озера, пов. Кольбушова, господар Станислав Рембіш кількома ударами сокири замордував свого тестя Івана Дзюбу й утік. Причиною вбивства були родинні незгодини.

ЗАВДАННЯ ЧЕХІВ.

Під таким заголовком в англійському консервативному тижневикові „Спектатор" уміщено статтю, в якій розбирається завдання Чехів у чехословацькій державі. „Чехословаччина, держава з трудною до вимови назвою, держава, що повстала от так собі, конґльомерат маси племен та народів, яких не лучить жадна спільна ідея, держава з неможливими стратеґічними границями, — істнує вже більше десяти років". Так починається ця стаття. Автор спиняється на факті, що в Чехословаччині на 16 міліонів населення є тільки 6 міліонів Чехів, тому йому видається небезпечною для утримання цілости такої держави та політика, яку провадять Чехи супроти нечеських народів. Щоб не повторилась історія з австроугорською державою, автор радить Чехам стати на шлях порозуміння з Німцями, Мадярами, Словаками, Українцями, які всі почувають тепер себе громадянами другого розряду в чеській державі, заінтересувати ці народи в дальшому істнуванню спільної держави, яка длятого повинна бути перебудована на національних, федеративних підставах. Як чеська так і німецька преса в Чехії поставилася до цих висновків з ріжних мотивів неґативно.

ЗА ПРАВА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ.

По всіх повітах Волині серед православного населення ходять з рук до рук друковані просьби-декларації, в котрих українські парафіяне масово відмовляються надалі визнавати варшавського митрополита Діонізія волинським архиєпископом. Це сталося через те, що впровадження відправи богослужения на українській мові по церквах стрічається з великими труднощами і що митрополія цілком не узгляднює церковного руху українського населення, запроваджуючи російські книжки по церквах. Наші волинські браття хочуть, щоби в церкві заступлена була лиш українська мова й щоби український владика був серед них на Волині, а не у ворожій Варшаві.

ПОЛІЦАЙ ГОВОРИТЬ 14-ТИ МОВАМИ.

В Берліні є поліцай Ріхард Шотштадт, який говорить 14 мовами. Він вже в свойому житті мав усякі заняття, а в 1910-му році добув нагороду за те, що обійшов земську кулю пішки швидше як за 5 літ.

ВІДМОЛОДЖЕННЯ ЗВІРЯТ.

У Міляно веде досліди над відмолодженням звірят професор місцевої ветеринарійної клініки Атільо Антоніні. Італійський уряд передав йому недавно для експериментів виїмково цінного расового коня. Операція була переведена в присутности професора Канева, що вславився своїми новими методами праці в медецині, і в присутности великої скількости медиків. Старого коня передали кілька днів пізніше до королівських конюшень у Ферарі зовсім бадьорим.

ДИВНІ ОБЧИСЛЕННЯ.

Троянська війна зачалася 1197 р. перед Хр., а славного коня деревляного, з укритими в ньому грецькими жовнірами, які відкрили брами міста, Троянці втягнули до свойого міста в 1187 році.

В десять років пізніше Одисей вернув до Ітаки, як тепер знаємо, точно в 8 годині 30 хвилин ранку дня 16-го квітня 1177 р. пер. Хр.

Цю надзвичайну точність обчислення історичної хвилини зперед трох тисяч сто двох років завдячуємо обчисленням німецького астронома д-ра Шека з Гайдельберґу.

У двацятій книзі Одисеї є згадка про затьму сонця, котру належить уважати за цілковиту.

Протягом століття 1250—1140 перед Христом, в часі котрого велася троянська війна, затьма така, що тінями вкрила цілу Ітаку, мала місце дня 16. квітня 1177 р. в годині 11.41 перед полуднем. А тому, що Одисей вернув з довголітньої мандрівки перед начаттям цього явища, значить вернув о годині вище згаданій.

Обчислення д-ра Шека доповнюють цим способом точні дати, що відносяться до троянської війни, котрі досі усталювано шляхом археольоґічних розшуків на місці колишньої Трої.

Відносно цеї війни довідуємося з таблиць з клиновим письмом, які найдено в Боґазкої, в Малій Азії, які відчитав швайцарський фільольоґ Форрер, що Греки прийшли до Малої Азії під проводом Атрея, батька Аґамемнона й Менеляя. Значить вже тоді задумували заняти побереже Малої Азії, з чого виходить, що пірвання гарної Олени було тільки претекстом до війни з Троєю.

ВИКЛАД ПРО ГУЦУЛІВ У ШВЕЦІЇ.

Шведський учений д-р Ґустав Болінґер, який звидів уже два рази Закарпаття, мав у неділю, 24. лютого, в місті Нікенінґу виклад про життя Гуцулів з світляними образами.

ЛЕДЯКИ НА ЧОРНІМ МОРЮ.

На Чорнім морю пливають великі гори леду й загрожують кораблям. Деякі кораблі зазбилися між ледяки й не можуть рушитися з місця. Найновіщі вістки доносять, що недалеко Одеси застрягло в леді 12 кораблів, яким довозять їду й палива аероплянами. Грецький корабель, що прибув цими днями до Констанци, здибав італійський пароход, якого гнала морем велика криґа. Корабель валився уже на бік і кликав помочі.

ДЕШЕВИЙ ЕКСПЕРИМЕНТ.

Перед берлінським судом станули цими днями трох комуністів, обвинувачених у тому, що вони пірвали редактора соціялістичного „Форвертсу" безпосередньо перед тим, як він мав виголосити відчит у радіостації. Вони заступили його і сказали свою пропаґандову промову. Суд засудив їх на півтретя місяця вязниці, принявши мотив, що вони зробили це з ідеї. Судді зробили після засуду квасну міну, коли засуджені заявили, що при першій нагоді повторять свій експеримент, коли він так небагато коштує.

ДІВЧИНА З КРОКОДИЛЕВИМИ СЛІЗМИ.

Професор мінського університету Богораз демонстрував у мінській нервовій клініці недужу 15-літню дівчину, що має дивну недугу. Вона плаче „слізми крокодиля". Ця фраза, яку вживаємо так часто в ріжних значіннях, має такий точний підклад. Крокодиль ллє сльози, коли проглитає свою жертву. Процес пережвякування страви розбуджує відруховий рефлекс, рух мязів челюсти впливає на железн, які виділюють сльози і тому крокодиль мусить при їжі плакати. Це саме робить мінська дівчина. Вона має параліж нервів на правій лицівці. Сльози капають тільки з її правого ока, коли вона їсть; зате з болю плаче тільки ліве око, а праве зовсім не реаґує на духові переживання. Лікарі досі не розяснили вповні цього явища.

МАЛО ДІТЕЙ У НІМЕЧЧИНІ.

Німці кажуть, що ізза світової війни, яка тревала понад чотири роки, в Німеччині в тому часі народилося замало дітей. Обчислюють, що та недостача виносить 3,500,000 дітей. Тому, кажуть, буде бракувати робучої сили, коли воєнне покоління доросте. Це виявиться між 1930-им 1935-им роком.

ЧОРНИЛЬНА РІКА В АЛЬЖИРІ.

В Альжирі є ріка, котра має два допливи, що получені з собою дають знамените чорнило, котрим зовсім добре можна писати.

СКІЛЬКИ ПРОТИКОМУНІСТИЧНИХ ЧАСОПИСІВ ВИХОДИТЬ В ЕВРОПІ?

Російський часопис „Волинское Слово" подає, що в Европі в р. 1928-ім виходило 120 дневників і 370 періодиків протикомуністичних поглядів.

КОМІСІЯ ПО ОБЕЗЗБРОЄННЮ ВІДКИНУЛА РАДЯНСЬКУ ПРОПОЗИЦІЮ

ЧЛЕНИ КОМІСІЇ СТРІНУЛИ МОВЧАНКОЮ ВИГОЛОШЕНИЙ ЛІТВІНОВИМ ПЛЯН ОБЕЗЗБРОЄННЯ. КОМІСІЯ НЕ БЕРЕ ЙОГО НА УВАГУ ЯК БАЗУ ДЛЯ СВОЇХ ПРАЦЬ.

ЖЕНЕВА (Швайцарія), 18. квітня.— Літвіков представив у довшій промові радянський плян обеззброєння. Він вимагає не лише обмеження дальшого зброєння, але й значного зменшення істнуючих воєнних сил ріжних держав. Для більших держав пропонується більше скорочення їх воєнних сил, а для менших дуже незначне.

Так, наприклад, американська військова фльота по цьому пляну малаб скоротити свої сили на 800,000 тон поємности, а російська майже нічого не скорочувалаб. Далі большевики пропонують установити найвищу норму для військових кораблів у 10,000 тон поємности для кожного, а не так, як установлено Вашинґтонською конференцією в 35,000 тон.

Делеґати всіх держав, крім Туреччини та Німеччини, стрінули цей плян Літвінова мовчанкою, вважаючи його лиш аґітаційним засобом. Цього пляну комісія не прийме за базу своїх дальших переговорів по обеззброєнню, бо він в засаді ріжниться від поглядів усіх инших держав на справу обмеження військових сил.

В СЛІПОМУ КУТІ.

РЕПАРАЦІЙНІ ПЕРЕГОВОРИ ПОПАЛИ В СЛІПИЙ КУТ. ДЕРЖАВИ АНТАНТИ НЕ ХОЧУТЬ ВІДСТУПИТИ ВІД СВОЇХ ВИМОГ. НІМЕЦЬКА ПРОПОЗИЦІЯ ЇХ НЕ ЗАДОВОЛЬНЯЄ.

ПАРИЖ (Франція), 18. квітня. — Голова німецької делеґації в репараційній комісії, Шахт, заявив на антантські домагання, що Німеччина зґоджується платити на протязі 37 років по 396 міліонів долярів річно. Це значно менше від тих останніх вимог, які поставили до Німеччини держави Антанти. Взагалі Німеччина зґоджується платити лише те, що Антанта винна Злученим Державам і які цента більше.

Сербія катеґорично заявила, що вона домагається лише для себе відшкодовання у висоті 408 міліонів долярів. Так само й инші держави не хочуть відступити від своїх вимог відшкодовання.

НОРВЕҐІЯ ТАКОЖ ВІДМОВИЛА ТРОЦЬКОМУ.

ОСЛЬО (Норвеґія), 18. квітня. — Не зважаючи на прохання Партії Праці, норвежське правительство відмовилося видати візу Троцькому на в'їзд до Норвеґії. Свою відмову правительство мотивує тим, що йому дуже важко буде забезпечити Троцького від нападу його противників.

Партія Праці називає цю відповідь правительства соромом і скандалом, бо, мовляв. Троцький тепер хворий і життя його можна лише тоді врятувати, коли він приїде до Норвеґії.

КИТАЙСЬКІ ГАРАЗДИ.

КОЛИ НЕ ВОЮЮТЬ ҐЕНЕРАЛИ МІЖ СОБОЮ ТА НЕ НИЩАТЬ НАСЕЛЕННЯ, ТО РОБЛЯТЬ ЦЕ КОМУНІСТИ.

КАНТОН (Китай), 18. квітня. — В південній частині провінції Кіянґтсе та в пограничу инших провінцій комуністи встановили такий терор, що кожен, хто тільки може, вибирається звідти в світ за очі. Втікачі переказують, що комуністи обернули ту провінцію в країну мордів, підпалів, грабунків і т. д.

Правительство Квантунґської провінції, а також центральне нанкінське, вже давно обіцюють післати туди свої війська для заведення там спокою, але до цього часу нічого не зроблено. Тепер уже ніхто не чекає там допомоги від правительства й кожен ратується сам, як хто може.

ЗНОВУ ЗИМА В ЕВРОПІ.

БІЛГОРОД (Югославія), 18. квітня. — Вже третім наворотом наступає в Европі сувора зима. В боснійських горах та в Сараєві випав небувало великий для половини квітня сніг. В Румунії впав такий великий сніг, що порвав телефонічні та телеграфічні дроти.

Страшенно зимний і сильний вітер, що дме з українських степів, захопив усю Румунію, включно до Букарешту.

ЩЕ ОДИН НОВИЙ РЕКОРД.

ПЕРЕПЛИВ АНГЛІЙСЬКИЙ КАНАЛ НА СПЕЦІЯЛЬНОМУ РОВЕРІ.

ДОВЕР (Англія), 18. квітня. — Парижанин Вінцент переплив Англійський канал з Кале до Довера на спеціяльному ровері. Подорож його тревала 5 годин і 35 хвилин. Це він зробив першу спробу на морі у плаванню на своїм гидроровері.

СИН КОМІСАРЯ ЧІЧЕРІНА.

ВЧИТЬСЯ В АНГЛІЙСЬКОМУ АРИСТОКРАТИЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ, А НЕ В РАДЯНСЬКОМУ.

ЛОНДОН, (Англія), 18. квітня.—Місцеві ґазети повідомляють, що при перегонах в бігові студентів Кембриджського університету побідником вийшов студент Чічерін, син радянського комісаря закордонних справ.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 0, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

„ЕЙПРИЛ ФУЛ".

Старокраєвий часопис „Новий Час" зажартував собі здорово в день 1. квітня сього року, коли помістив новинку під заголовком „КІНЕЦЬ ПАРТІЙНИЦТВУ". Разом з тим доніс він, що наші партії в старім краю обєдналися і утворили одну політичну організацію, звану: „Українське Політичне Обєднання". Щоби та неймовірна подія подобала на дійсність, „Новий Час" подав ще на першій стороні фотографію Головної Управи нової політичної організації. Світлина показує, як то сидять провідники Українського Національно-Демократичного Обєднання (УНДО) разом з радикалами, Сель-робами, представниками Партії Праці і т. д.

Того рода жарт називають в краю з латинська „Пріма апріліс", а тут в Америці „Ейприл Фул". Ми певні, що жарт той наповнив маси українського народа великою радістю й багато людей не полапалося, що це шутка з першого квітня. Повірили люде в ту новинку так, як дуже часто приймаємо за дійсне те, що є тільки нашим побажанням.

А всеж таки той жарт змусить людей призадуматися над тим, що нашим політичним партіям в краю треба таки доконче зійтися разом на певній плятформі й утворити тепер один національний фронт, звернений головно на боротьбу з польським окупантом. Таке обєднаннє сил доконче потрібне з огляду на ті події, що назрівають в самій Польщі. Ми бачимо, що там ідуть з усіх боків змагання до установлення влади сильної руки. Пілсудскі намагається захопити цілу владу в свої диктаторські руки. А це не може не відбитися на поневолених Польщею народах. Сильніша влада в Польщі означає більший гнет непольських народів. Сконсолідованій польській владі треба отже протиставити сконсолідований протипольський фронт з боку непольських народів, головно з Українців. Тепер приходить пора, що нам треба виявити свою політичну зрілість і створити один фронт, коли ходить о дальшу програмову боротьбу з Польщею.

Такий фронт є ще конечним і з иншого огляду. Ото наші посли сиділи досі в польськім парляменті й нічого не зискали. Вони тільки критикували польський уряд і представляли наші кривди. Але від того не покращала доля нашого народу під Польщею. Що більше, наш нарід не є навіть в силі довідатися про дійсний зміст посольських промов, бо не тільки цензура счеркує промови українських послів, але навіть не друкують їх вірно в урядових протоколах. З того виходить, що треба шукати инших способів боротьби з Польщею, бо соймова трибуна заслаба. Коли так далі піде, то наш нарід не буде навіть цікавитися новими виборами до сойму. Через те й треба нових способів боротьби, одного фронту й спільної боєвої програми.

Д-р Кирило Трильовський.

ВЗІРЕЦЬ „ОРҐАНІЧНОЇ" ПРАЦІ

(Тримісячний курс господарський в Коршові).

(Оригінальна допись до „Свободи").

Стараннєм філії **„Сільського Господаря"** в Коломиї (а головно її енергійного голови В. Кобринського) та при помочи головного виділу тогож товариства у Львові і Союза Споживчих Кооператив в Коломиї відбувся в Коршові, коломийського повіту, **тримісячний сільський господарський курс,** що власне дня 17-го марта ц. р. закінчився.

Значіннє такого курсу величезне, головно з уваги на піднесеннє та більшу видатність господарства у наших дрібних рільників-селян.

Відколи то вже не пишеться про поправу сільського господарства у нас, про поправу рільництва та худоби! Певна річ, що вже з початком повстання нашої преси („Зоря Галицька") в 1848. році почалася ґутірка про господарство наших селян та його поправу, а від часу виступлення на сцену великого популяризатора Івана Наумовича брошури того рода почали появлятися чимраз частіше. В сімдесятих роках минувшого століття появився цілий ряд брошур про ці справи, що нагадаю лише з памяти: „Корова, молоко і паша", „Гній — душа в господарстві" й ін. Були також підручники до садівництва та пасічництва. Ті були ще найбільше в ужиттю, бо до тих справ бралися вже більше цікаві люди. Але щодо підручників звичайного хліборобства — то я вже сумніваюся, щоби вони великий хосен приносили. Наш вуйко чи дядько дивився все на того рода видання з дуже великим „соболізновенієм" та лиш махав рукою: „То не в нас! то не для мене! Гей! Коби я мав більше ґрунту, то я би їм всім показав, як то ґаздувати!" і т. ін.

Те недовіре до власних сил старався переломити в нашім народі **„Сільський Господар".** Заложений спершу **о. Симеоном Дуткевичем** з Цішок, перенісся він по кількох літах веґетовання до Львова, де прийшов до незвичайного розвитку під головством пок. д-ра **Евгена Олесницького** — мужа незвичайно світлого та енерґійного. Він умів дібрати собі до помочи що найкращі сили, а яко посол до сому і до ради державної — умів він також походити і за субвенціями краєвими та державними.

„Сільський Господар" був у найкрасшім розгоні свого розвою — коли ось вибухла світова війна та розвалила усю вложену в нього працю. Підчас війни помер у Відни і сам д-р Е. Олесницький.

По нашім погромі треба було розпочинати усю працю наново — хоч тепер вже без всяких субвенцій, та з труднощами на кождім кроці. Але і тепер стоять на чолі того товариства світлі, енерґійні люди в роді інжинірів **Павликовського і Храпливого,** а мають вони в цю повоєнну пору дуже гарних помічників до розпорядимости. Є це молоді інжиніри, що покінчили студії за границею, головно в Подєбрадах на Укр. Госп. Академії та в Празі.

Зачалася отже наново горячкова робота — хоч уже і без субвенцій, а оперта лише **на своїх власних силах.** І це власне найкраща прикмета нашого повоєнного „Сільського Господаря", що він про ніякі субвенції не старається, а головну вагу кладе на свій власний нарід і на поміч від нього. А народ, помагаючи „С. Господареви" — помагає тимсамим і собі самому.

Лише в той спосіб є можливим, що „С. Господар" дає роботу й удержаннє **двацять шістьом людям** і поширює свою діяльність чимраз більше.

Покищо має він уже **74** філій, **651** кружків та над **25,000** членів. Очивидна річ, що всього того замало, бо беручи на увагу, що Українців живе під Польщею **шість і пів міліонів,** то навіть, відкинувши півтора міліона на бік яко не хліборобів — лишиться все ще **пять міліонів чисто хліборобського населення.** Колиж приняти, що родина складається з пятьох осіб, то виходить, що під Польщею живе що найменше **один міліон** ґаздів-хліборобів і очивидно кождий з них повинен бути членом „Сільського Господаря", тим більше, що **річна вкладка** виносить лише **один золотий!** Покищо — то один міліон членів — це ще мрія, але завданням всіх Українців — не лише в краю сущих — є — працювати в тім напрямі, щоби ту мрію наближити до здійснення, та взагалі помогти тому товариству до сповнення його великих плянів. І тому повинен і кождий свідомий **Українець в Америці** живучий **вписатися** до того товариства (адреса: Львів, ул. Зіморовича 20) та післати до нього **одного доляра на рік,** за що уже дістане також **часопись** видавану „С. Господарем" і всі справоздання.

Зауважити ще мушу, що польські правячі сфери аж пищать, щоби „С. Господар" вніс до міністерства чи сойму просьбу о субвенцію, а один з провідників „бебістів", то є безпартійного бльоку попираючого правительство — **князь Радзівіл** заявив українським послам, що досить, щоби **„С. Господар"** лише кілька слів просьби написав, а дістане зараз значну субвенцію.

Та „С. Господар" не дається на підмову, а твердо стоїть на своїм самостійницькім становищи, а заразом старається розширити свою діяльність і **поза сокальський кордон,** цебто на Волинь і другі землі там лежачі. Польський уряд робить йому у цьому всякі можливі трудности — але праця все таки іде вперед.

І так істнує вже філія „С. Господаря" в **Луцьку** (головою є заслужений діяч В. Островський) а цими днями відкривається і друга: в **Ковлі.** Є вже також по селах **двакацять кружків С. Господаря** — заложених і веденіх самими селянами.

І ми, — Галичани, можемо радіти, що це власне **наші люди** несуть **кличі орґанізації** по всіх українських землях. Такими найкращими орґанізаторами показалися вони і на В. Україні і на Закарпаттю, де власне недавно студенти, уже виховані галицькими учителями, піднесли грімкий протест проти чеських утисків.

І сталося так, як це віщував ще в **1911** році Богдан Лепкий в своїх славних **„Двох голосах"** словами: **„Буря звіється нараз, змішає і зеднає нас і зблизька і здалека".**

А буря справді звіялася, страшних шкід натворила, десятки тисяч людий винищила, але остаточно таки бодай змішала нас, а почасти і зеднала і зблизька і здалека. І говорім, що хочем: таж Закарпатська Україна була би безумовно пропала, так що по дальших 50 роках і сліду українського там би не було, колиб не та світова війна — на перший погляд — так нещасливо для нас випавша!

І на Волині наші **„Ґалічмени",** — як нас жартом нераз прозивають — роблять свою службу, та даремні всі глупі старання Поляків — за всяку ціну не допустити Галичан до роботи на українських землях бувшої Росії. „Ґалічменський" дух пробиває всюди собі дорогу та робить своє діло.

Однак передовсім — робить він своє діло таки у себе, в найблизшім окруженню, а найкрасшим примірoм такої роботи є власне тримісячний курс господарський, що саме скінчився в Коршові.

Відбувався він у давнім **панськім дворі,** що становив колись власність родини **Кшечуновичів,** що перед пів сотькою літ грали велику ролю в польській політиці Галичини.

Тепер він разом з садом та 16-ма моргами ґрунту становить власність „Сільського Господаря". Управителем цего невеличкого впрочім ґаздівства є професор **Ст. Ільницький,** родом з Березова нижного, печеніж. повіту, що студії скінчив у чеськім університеті в Празі. Він і викладав на курсі **історію та ґеоґрафію України.** Жонатий він з дочкою славного народного робітника, учителя **Воробця,** котрого ще за Австрії переносила „рада шкільна крайова" щось **26** разів з одного місця на друге.

Коли він був директором школи в Кулачківцях, а я там устроював віче і він мене запросив до себе на обід, то це вистарчало, щоби його перенести знову на інше місце. У його доньки лишився той самий завзятий дух, що є ще й доси у її батькови.

Війна далась тому просторому дворови порядно в знаки, та поміщені у нім курсисти — помимо страшних морозів — давали собі якось раду. Разом з ними мерзли там і їх учителі і подивляти треба витревалість і привязаннє до свого діла в одних і других.

(Конець буде).

В СПРАВІ ВЛОЖЕННЯ УГОЛЬНОГО КАМЕНЯ В НОВИЙ ДІМ У. Н. С. І ТОРЖЕСТВЕННОГО ОБХОДУ 35-ЛІТНОГО ЮВИЛЕЮ.

ПРОТОКОЛ З НАРАД КОМІТЕТУ

Злучених Відділів У. Н. Союза в Джерзи Сіті, Н. Дж.

Дня 9-го квітня в год. 8-ій вечером, в льокали гол. канцелярії У. Н. Союза висшеназваний комітет урадив, що слідує: Вислати запрошення до околичних відділів і формулярі до виповнення зголошень участи, так щоби комітет міг наперед довідатися, хто і як возьме участь в поході і концерті. Попросити околичних Союзовців, щоби прибули з прапорами і братськими відзнаками, коли такі мають, а також щоби прийшли з бандою, коли така є у них своя власна. Дальше ухвалено запросити товариства з Байон, Елізабет, Нюарк, Перт Амбой, Ровей, Ізелин, Бруклин, Ню Йорк, Бронкс, Йонкерс, Асторії, Пасейк, Петерсон, Плейнфілд, Стейплетон. Радо будуть повитані і подальші, коли не пожалують труду прибути на це спільне торжество.

Комітет рішив попросити місцеві відділи, щоби тикети на концерт розібрали між місцевих членів сейчас, а позамісцевих відділів проситься по можности зробити то само з огляду, щоби уникнути натовпу при вході на концертову ґалю. Замовлення на тикети враз з грішми треба посилати на імя комітету до гол. канцелярії У. Н. Союза. Ціна тикетів така: першорядні місця по $1, другорядні по 75 цнт., а ґалерія по 50 цнт. Хто не хоче вистояти в „лайні" пів години або більше, той може тикет вже тепер купити через свій відділовий уряд.

Комітет буде продавати дуже дешево прапорці і ювилейні відзнаки. Це прикрасить похід і лишиться памяткою, а Комітетови поможе покрити кошти походу. В гали, де буде збиратися похід, комітет буде старатися обслужити учасників перекускою. Чистий дохід так з концерту як і з цілого обходу призначений на Сиротинець-Захист У. Н. Союза.

У нас є звичай, що коли відділ виступає ґреміяльно або лиш делеґацію висилає на таке торжество, то звичайно дають від себе якусь жертву з місцевої каси. Комітет до таких жертв не накликує, але коли хто дасть, то прийме і включно з доходом передасть Комітетови Сиротинця-Захисту.

Щоби можна наперед зробити замовлення для учасників спільної вечері в готели Плаза в Джерзи Сіті, яка буде мати місце сейчас по концерті, потрібно знати, кілько тих учасників буде. Длятого Комітет просить всіх, що мають намір взяти участь у тій спільній вечері, зголоситися на адресу Комітету до гол. канцелярії У. Н. Союза, 81-83 Ґренд ул. в Джерзи Сіті, Н. Дж. найпізнійше до кінця квітня 1929 р. Зголошення проситься надсилати разом з належитістю за вечеру, $3.00 від особи. Готель Плаза є получений з радіовою стацією WAAT і є можливість, що бесіди з вечері будуть могли бути розіслані до слухачів радія в околиці. Про це оголоситься опісля точнійше й осібно.

Дальше Комітет розважав потребу справлення делеґатів до Нюарку, де на другий день мається розпочати Конвенція У. Н. Союза, в як найдогіднійший спосіб і в тій цили рішив увійти в порозуміннє з Публик Сервис Ко., щоби після вечері доставила достаточне число омнибусів-джітней, які перевезуть гостий з Джерзи Сіті до приготованих готелів в Нюарку. Хто би з делеґатів мав з собою пакунки, то зможе віддати їх в опіку цему Комітетови в Джерзи Сіті, який безпечно відставить їх до Нюарку.

Щоби не було підозріння, що тим цілим обходом займаються джерзиситські відділи задля якоїнебудь льокальної користи своєї, Комітет рішив звернутися до Екзекутиви У. Н. Союза, щоби видала від себе поклик до участи в поході і таким чином заходи цего Комітету одобрила.

Сконстатувавши, що слідуюче засіданнє вимагатиме присутности ширшого комітету, а також осіб здібних до всяких функцій в субкомітетах, проситься всіх представників відділів У. Н. Союза в Джерзи Сіті явитися точно в 7.30 вечером, дня 18-го квітня, в гол. канцелярії в цили дальшого обговорення піднятого завдання і розібрання між себе поодиноких функцій.

За Комітет Відділів У. Н. Союза в Джерзи Сіті, Н. Дж.:
Іван Каштанюк, предсідатель;
Михайло Косоноцький, секр.;
Семен Кусень, скарбник.

В. БУДЗИНОВСЬКИЙ.

ГЕТЬМАНСЬКИЙ СУД

(Історична повість).

(12)

З Суботова втікати, чи взагалі виїхати, мож було тільки головною дорогою на Чигирин і то тільки в білий день. Хто пустивсь би лісом, або иншими доріжками, чи стежками, пропав би. На життя гетьмана важили ріжні вороги. Важили чужі, важили свої. Чужі вороги раз коло разу висилали підкуплених, щоби скритомордом увільнили їх від небезпечного противника. Зробити се було би найлекше на власнім смітю гетьмана. До Суботова він приїздив на відпочинок і в хаті, чи обійстю, чи в саді не окружала його зазброєна ґвардія. Щоби бути безпечним в своїй власній хаті, гетьман унеможливив приступ до Суботова всякому непрошеному гостеви. Не вдоволився ґвардією з вірних Татар. В лісі навкруги Суботова було повно найріжніших засіків і застав. Прогалини між ними заповняли вовчі ями, замасковані капкани. Як хто продирався крізь кущі, то зараз на право і на ліво дзвонили порозвішувані бляхи і алярмували вартових. Ліс мож було пройти тільки за провідником з татарської ґвардії. Головна дорога на Чигирин в днину була вільна, але густо обставлена вартовими. На ніч перетягано поперек неї дроти з понавішуваними дзвінками і накинувано на неї капкани та борони горі зубами. Отже втікати з Суботова треба було в білий день дорогою на Чигирин і тільки поти, поки вартові ще не знають, що се побіг. Алярмовий стріл в дворі кинув би проти збігця всю варту, розставлену здовж дороги.

Вертаючи з прогульки до Суботова, Кравчук пильно призирався всім місцям, на котрих мож було зїхати з дороги в ліс. Очевидно, вже поза обезпеченою частю суботівського ліса. Знайшовши таке місце, на котрім кінь не лишив би слідів, Кравчук зїхав з дороги в ліс, вже проріджений. Але тут кінь вже витискав свої сліди. Кравчук знав, як порадить собі.

— Возьму з собою дергу, вже порізану на чотири чвертки. Тут позакутую копита. Погоня пожене дорогою далі, гадаючи, що я почвалав до Чигирина. А я відси, не полишаючи тропи, возьму на Запороже. Ніхто й не подумає, що я важився лізти Запорожцям в руки. Відтам возьму на захід і верну назад, але вже по тім боці Суботова. Також ніхто не подумає, що я посмів... майже в очи лізти їм. Всі будуть гадати, що я вперед скочив до Чигирина, щоби з мого краму забрати решту моїх дрібничок. Не знають, що я всьо, що мав, уже забрав з краму. Дещо продав, дещо дрібне а цінне, все маю з собою.

Вдоволений, що знайшов дорогу в світ, Кравчук вертав до Суботова. Ще лиш треба було вигадати, як на случай небезпеки виховзнутися з двора, скорочуючи собі дорогу так, щоби, заки гетьманова заалярмує челядь, він вже був далеко на дорозі поза кордоном вартових.

Дорога до двора ішла просто лісом аж до місця, де ліс припирав до двірського саду. Від того місця вона збочувала. Попри огорожу саду, між ним і полем, ішла далі, окружаючи півколесом сад. Аж по тім боці саду стояв двір і там були ворота. Колиби Кравчук укрив коня в кущах при дорозі там, де вона доходила до саду і, втікаючи з саду, переліз через пліт та сів на коня, то погоню випередив би о час, потрібний на заалярмованнє челяди, і о час, потрібний на те, щоби, виїхавши з двірських воріт, обїхати сад і заїхати до місця, де дорога відстає від саду. Все те було дуже легко зробити. Ідучи до саду, Олена звичайно сиділа в глибині саду, недалеко місця, де кінчився каблук дороги, оперізуючої сад. Огорожа, хоч висока, була плетена з хворосту, отже легко мож було її перелізти. Кравчук увів коня в гущу, присилив його до куща під самим плотом і сам вийшов на дорогу, щоби подивитися, чи з дороги видко коня. Допевнився, що скриток дуже добрий. По сій пробі вивів коня назад на дорогу і поїхав до двора.

Коли Кравчук вже доїздив до воріт, за ним затупотіло. Озирнувся і побачив гурток їздців, що гнали чвалом. Кравчук цілий обледенів, бо гадав, що може вже вертає гетьман і се його передова сторожа. Козаки наздігнали його. Наймолодший, але найпишніше одітий зупинив коня перед Кравчуком і остро спитав його:

— Хто ти?

— Я з челяди гетьмана. Я золотар і роблю в гетьманськім скарбі.

— Гінець від гетьмана був нині, або вчера?

— Гінці бувають майже що днини. Чи нині, або вчора був, того не скажу. Вони все просто до гетьманового зятя, або до гетьманової. З челяддю нічого не балакають і зараз відїздять. Деколи так скоро справляться, що з челяди й ніхто не знає: був гінець, чи ні.

— Правда... тут вже й пані гетьманова є! — козак воркнув, неначе не дуже вдоволений з того, що в суботівськім дворі є якась гетьманова.

Гурток рушив і по хвили вїхав у суботівські ворота. З двора вибіг Виговський, за ним його жінка, донька гетьмана Катря. Коли молодий козак скочив з коня, обоє кинулися йому на шию і стали виціловувати. Козак промовив згідливо:

— Пані-матка не вийшла привитати сина... звичайно, як мачуха!

— Бо ти повинен зайти до неї поклонитися, — замітив Виговський. — Вона, пані гетьманова, жінка твого батька. Ти лиш гетьманич.

— Не діжде того, щоби я біг до неї і кидався їй на шию!

— Ще тоді, коли вона була, сказатиб, нашою наймичкою, тоді вільно було так балакати про неї. Тепер вона жінка твого батька. Тобі личило би покоритися...

Козак перебив сю балачку питаннєм:

— Гінці від батька були? Вже йде орда до нього. Я йду з ордою і тільки по дорозі скочив до вас на часок.

— Гінець є в хаті. Нині приїхав і зараз відїздить. Казав, що гетьман далі сидить в пилявськім замку. Ляхи вже також підійшли, але гетьман дурить їх переговорами і володить, щоби зискати на часі. Журиться тим, що Татари не приходять.

— Вже йдуть. Гадаю, що поспіють на час.

— Орда велика?

— Покищо зі мною йде тільки чотиритисячний загін Карабчея-мурзи. Вони таборують по запорожськім боці. Завтра йдуть далі. Гадаю, що до половини вересня вже будемо під Пилявою.

— Чотири тисячі, то не багато. Ляхів зібралася велика сила.

— Се тільки передовий відділ. За нами піде, мабуть вже йде, перекопська орда з Тугай-беєм. Похід бувби зачався раньше і ми вже булиби на місци, але хан трохи микитить. То заслуга Тугай-бея, що Татари таки рушили. Тугай вірний наш союзник.

— Коби тільки поміч не прийшла запізно. Вже другий місяць минає, як похід зачався.

Козак пішов до хати разом з Виговським і Виговською. Кравчук, що весь час стояв на боці, і чув цілу ту розмову, вгадав, що той молодий козак, то Тиміш, син гетьмана Гетьман, коли торік ще сотником будучи втік на Запороже, взяв Тимоша з собою

(Дальше буде).

— Смішно мені з людей, які все нарікають на тещі. Я примірoм жию з моєю тещею в найліпшій згоді — просто люблю її.

— Що ви кажете!! І живете разом?

— Ні. Моя теща живе на Канарійських островах.

— Скільки маєш літ, дитинко?

— Я не знаю, плосу пані. Тато казав, що як я налодилася, то мамця мала трийцять літ, а тепел мама має двацять тли.

—o—

Ветеринар: Давати будете корові по ложці того лікарства.

Селянин: Е, прошу пана доктора, деж би корова вміла їсти ложкою.

КОНВЕНЦІЙНІ ПРОЄКТИ.

Ч. 54.

ЧЕСТЕР, ПА.

Тов. Запорожська Січ, від. 388 УНС, на місячних зборах ухвалило такий проєкт:

1) **Справа Сиротинця.** Конвенція повинна ухвалити, щоби як найскорше закупити кількадесять, або й більше акрів землі під Сиротинець. Після того приступити до збірки грошей на будову. Гроші найскорше можна зібрати на вічах, які спеціяльно в справі Сиротинця треба уладжувати в кождій місцевости, де лише находяться відділи Союза. Такими вічами може занятись або один з головних урядників, або **спеціяльно Конвенцією** вибраний уповноважений організатор Сиротинця.

2) **Закладання молодечих відділів.** Конвенція повинна взяти під розвагу, що більшість членів це старі люде. Як вони вимруть, то Союз опиниться з малим числом членів, тому заздалегідь треба набрати до Союза молодих членів. Це можна зробити так: Кождий старий відділ повинен вибрати зпоміж себе трох заслужених членів, якіб організували новий молодечий відділ з членів від 10 до 17 років віку. Вибрані три члени мають через чотири роки бути опікунами молодого відділу, а по чотирох роках такий відділ стає самостійним. Щоби успішно провести таку кампанію, то можна вибрати одного організатора молодечих відділів, який би занимався виключно цією справою.

Організатор чи інструктор мав би також організувати всі молодечі відділи й співпрацюючи з місцевими організаторами, поповнювати Союз молодими членами.

Теперішних молодих членів Союза від 10 до 17 року треба попридільовати до тих молодечих відділів, які будуть організуватися при допомозі місцевих організаторів і головного інструктора. При переводжуванню до старшого департаменту 17-літних членів молодого департаменту, які стояли в Союзі 10 років, треба назначити премію 15 долярів.

3) „Свободу" побільшити на 8 сторін. Дві стороні на оголошення, дві стороні на дописи в англійській мові, а чотири на українські статті й дописі.

4) За приєднання члена від 15 до 25 років віку платити тому, хто приєднає, половину річної вкладки приєднаного члена по шістьох місяцях.

5) Конвенцію відбувати що 4 роки, в часі перед президіяльними виборами, щоби Америка скорше запізналася з українською справою.

6) Щоби головна каса Союзова платила місцевим секретарам 5 процент за їх роботу.

7) Ми ухвалили, щоби Конвенція ухвалила якусь полекшу тим членам, котрі платять через 25 років без перерви.

8) Календарі повинні висилатися членови даром, яко різдвяний дарунок, як це Американці роблять.

П. Огар, голова і делеґат; **Йосиф Бринґілевич,** касієр; **Михайло Тершовський,** секретар.

Ч. 55.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

Товариство ім. Т. Шевченка, від. 35 У. Н. Союза. на своїм місячнім мітінґу дня 10 березня ухвалило слідуючий проєкт під розвагу 17-ій Конвенції У. Н. Союза в Нюарку, Н. Дж.:

Наш відділ вірить, що ця Конвенція має принести більше користи для членів і більшої слави для У. Н. Союза і тому уважаємо, що найважнійшою справою є справа Сиротинця. Щоби придбати більше фондів і приступити до будови Захисту-Сиротинця, члени нашого відділу уважають за відповідне: 1) що кождий член У. Н. С. повинен платити на сей фонд 2 доляри річно; 1 доляра в місяці червни а другого в грудни. Таксамо від кождої дитини родичі повинні платити по 25 центів в місяці грудни. Після теперішного числа членів, котрих є около 21,000, а дітей 13,000, малиб ми за рік 45,250 долярів, за два роки можнаби зібрати поверх 90,000, а з прибутком членів можна зібрати й більше. Додавши до сего дотеперішну суму, яку зібрано за послідні чотири роки, малиб ми готівки около 135,000, з котрою моглиб приступити до купна землі та до будови Сиротинця. Лише таким способом та невеликим пожертвованнем членів можна збудувати Сиротинець і таксамо буде можна його удержувати. Всякі інші проєкти, щоби збирати добровільні жертви, чи давати на сю ціль підприємства, не доведуть до нічого, бо кожда громада має свої видатки на ріжні ціли, як удержування місцевих українських шкіл, поміч рідному краєви і т. и., на котрі мусять давати час від часу ріжні підприємства. Цей Сиротинець має повстати недалеко від осідку У. Н. Союза на відповідній фармі, де був би здоровий воздух для старців і дітей. Делеґати повинні на цій Конвенції радити серіозно про будову Сиротинця, а до виконання цієї справи пропонуємо слідуюче: 2) створити **Головну Раду** до котрої входили би містопредсідатель і радні У. Н. Союза, котрі, крім надзвичайних, не мають в У. Н. С. майже ніяких обовязків. Ці урядники мають зпоміж себе вибрати Комітет Сиротинця, шукати відповідних місць на Сиротинець та про них писати докладно в „Свободі", й приготовлювати справу так, щоби за два роки, то є в січню 1931 р., дати під референдум відділів, де мається купити землю під будову Сиротинця.

Крім того Головна Рада малаби сповняти і такі обовязки: а) слідити, щоби Екзекутива й редактори „Свободи" не надуживали орґану У. Н. Союза для всіляких шкідливих орієнтаційних і попівських інтриґ, як це було дотепер; б) котрий урядник не сповнювавби точно своїх обовязків, такого Головна Рада має право усунути, а на його місце вибрати одного з радних. Таким способом усунемо всяке самовільне поступовання урядників У. Н. Союза.

3) Напрям „Свободи" треба змінити на поступово-народний, не змішаний з ніякими релігійними сектами чи обрядами.

4) Оголошення мають бути поміщувані в „Свободі" всім членам У. Н. С. без ріжниці їх політичних та релігійних переконань.

5) „Свобода" повинна виходити на дві сторони більше та писати більше цікавих річей для нашої молодіжі в українській та англійській мові. Тим призвичаємо нашу молодіж читати українські часописі й книжки, котрими вони до нині ізза браку сього матеріялу мало інтересуються.

6) Екзекутиву У. Н. С. треба змінити, бо теперішна екзекутива послідні чотири роки не служила інтересам членів У. Н. С., а занималась всякими ворожими українському нарови політичними орієнтаціями, та надуживала до сего орґану У. Н. С. „Свободу". Про цю їх політичну діяльність делеґати повинні говорити обширнійше на Конвенції, та положити конець амбіціям всяких некомпетентних одиниць та всяких церковних таборів.

Віримо, що делеґати на сій конвенції будуть радити чесно і розумно над тими справами для добра і розвою У. Н. С.

За уряд тов. ім. Тараса Шевченка, від. 35:

Іван Пеленський, предс. і делеґат; **Андрій Зазуляк,** секретар; **Іван Цегелик,** касієр.

ПОДЯКА.

Ми, низше підписані, складаємо сердечну подяку Тов. ім. Т. Шевченка, від. 64 У. Н. С., в Патерсон, Н. Дж., а саме його урядникам і членам, котрі віддали останню прислугу свойому членови, а нашому найдорозшому мужови й батькови та братови Гарасимови Левушови, що упокоївся 30 березня 1929.

Земля Йому пером, а Вам, браття, „спасибіг"!

Анна Левуш, жена; **Іван Левуш,** син; **Ґригорій Левуш,** брат.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ДУМКИ КОНВЕНЦІЙНІ.

Минає чотири роки життя й праці Українського Народного Союза, що пройшли з часу останньої конвенції. Минуло чотири роки праці над добром нашої милої орґанізації всіх її членів, урядників місцевих відділів та урядників Головного Уряду УНС. Довгих чотири роки в спільній праці скоро минули й ми тепер бачимо, як сильно за цей час наша дорога орґанізація скріпилася матеріяльно та морально. Капітал УНС за чотири роки подвоївся так, що трохи більше ніж з міліона перед минувшою конвенцією тепер уже перейшов два міліони долярів. Число старших членів збільшилося о чотири тисячки, а молодших також більше трох тисячок.

Це все треба завдячувати у великій мірі сумлінній і щирій роботі головних урядників УНС. Тепер, читаючи думки, що висловлюють наші члени в ріжних конвенційних проєктах, треба зазначити, що, не зважаючи на їх розбіжність і розмаїтість, всі вони висловлені на те, щоби ще більше прислужитися розвиткові нашої дорогої орґанізації. Але, на жаль, я бачу, що в нас мало оцінюють і розуміють ту величанську й відвічальну роботу, яку провадять через чотири роки головні урядники УНС та редактори „Свободи". Декому здається, що старих, відвічальних, добре розуміючих і старанно ведучих народню орґанізацію людей легко можна замінити иншими й бути певним, що це не зашкодить орґанізації. Кожен розумний „бос" старається добре випрактикованого, чесного робітника, що має добрий „експіріенс", тримати у себе на праці як найдовше, навіть платячи йому далеко ліпше, ніж він мав би платити новому робітникові. Це так роблять всі розумні люде, що дбають про добро свого підприємства, так роблять всі американські інституції, разом з тим і асекураційні орґанізації.

Лише у нас дехто задивляється на це инакше й думає, що міліоновою орґанізацією, що має понад 30 тисяч членів, зможе провадити кожна людина, яка лише дістанеться до уряду, або хто лише виставить свою кандидатуру на головного урядника. Гіршого й менше відвічального робітника, чи урядника завжди можна скорше дістати, ніж доброго, або ще ліпшого. Уже минули часи для УНС, коли його головними урядниками можна було без потреби перебирати немов циган кіньми. УНС це вже міліонова фінансова інституція, для якої потрібні не аби які фахові сили, щоби її провадити, а фах набувається лише на праці та при праці.

Я хочу звернути увагу дорогих членів нашої орґанізації ще й на те, що ми тепер маємо на чолі своєї орґанізації людей свідомих свого обовязку, людей характерних, що не потребують боятися ні громадського осуду, ні громадської контролі, бо знають свою відвічальність і чесне виконання своїх обовязків. Ось подивіться, чи в других орґанізаціях урядники та редактори вміщувалиб у своїх орґанах те, що містять вони у „Свободі", коли в конвенційних проєктах нападають на них часто безпідставно і несправедливо. Навіть більше того, вони містять такі проєкти, що незаслужено не лише ганьблять їх, але і в душу лізуть прямо з ногами. Щоби допустити на себе таку обиду, треба мати сталеві нерви й треба навчитися терпіти часто незаслужені обиди, щоби нарешті вивести правду на чисту воду. Це є заслуга тих людей, що стоять на проводі нашої орґанізації, бо вони підносяться вище особистих порахунків, вище дрібного самолюбства й уміють поводитись по джентельменськи навіть з тими, що є їм ворогами.

Ми повинні бути гордими з того, що провід в нашій дорогій орґанізації спочиває в руках таких характерних і чесних людей. Тому на конвенції треба менше думати над тим, як і ким замінити теперішних урядників, але треба більше радати над добром нашої орґанізації. Треба радити над тим, як ще більше притягнути нових членів, як поширити вплив Союза й на тих, що стоять поза ним. Не треба думати над тим, як комусь з урядників улізти в печінки та зробити якусь інтриґу, або думати над тим, як фінансово обезсилити свою орґанізацію, як це деякі проєктодавці несвідомо пропонують, але треба старатися зробити такі ухвали, щоби хоч подвоїти силу Союза.

Багато в проєктах є такого, чого не можна перевести в життя, бо законом заборонене, або тому, що вони підкопують Союз фінансово й можуть довести до того, що не буде чим заплатити посмертного.

Коли хтось проєктує якусь фінансову, чи иншу реформу, то мусить добре розважити, чи можливо її перевести в життя так, щоби не пошкодити не лише розвиткові, але й життю нашої орґанізації. З багатьох проєктів видно, як мало в нас таких, що розуміються на всій складній фінансовій орґанізації Союза. І борони нас Боже, щоби не попав до уряду такий, що почав би йти на зустріч ріжним фінансовим вимогам проєктодавців, бо тоді за кілька років й помину не буде про наш славний Союз.

Ось це ще один доказ, що на чолі Союза мусять стояти люди, що не йдуть за дешевими демаґоґічними кличами, а вміють боронити маєтку Союза, які не будуть обіцювати золотих гір у тій надії, що ще для них стане, а що по них буде, то їх мало обходить.

Ми збудували Союз ради добра дітей наших і ради добра й слави українського імени. Не розбираймо його перед часом, а передаймо його нашим дітям здоровим і сильним.

М. Костів, Озон Парк, Н. Й.

ВІДОЗВА

до односельчан Бовшова, повіт Рогатин.

Шановні односельчане!

На мою адресу наспів лист від наших братів з села Бовшова, повіт Рогатин, котрі просять нас, щоби ми їм дали допомогу на будову Народного Дому в нашім ріднім селі.

Тому звертаюся до вас, найдорожші односельчане, з проханням від цілого нашого села, щоби ті з вас, котрі ще не забули за своє рідне село, пожертвували хоч який такий малий гріш на будову Народного Дому в Бовшові.

Михайло Вільчик,
468 E. 186 St., Eew York, N. Y.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

В. Авраменко дае великий виступ.

Відомий нашому громадянству артист-балетмайстер Василь Авраменко, що відкрив в Ню Йорку й околицях 8 шкіл українського національного танку, діяльно працює над підготовкою своїх учнів до великого виступу перед американською й своєю публикою. Виступ відбудеться в Ню Йорку, 19-го мая ц. р., у величезній салі „Стар Касіно" при 107 вул.

Це перший раз виступить в Ню Йорку з українським національним танком поверх 300 танцюристів в прекрасних народніх та історичних костюмах Соборної України й під звуки українських танкових мельодій оркестри Туменюка відгуляють сольові й гуртові танки гуцульські, степової України, народні обрядові, селянські й козацькі.

Сам артист В. Авраменко виступае в історичному українському танкові „Чумак".

Танцюристів і присутніх здіймуть на фільм.

Бажано, щоби громадянство своею численною присутністю підтримало успіх цього виступу, а також доложило всіх старань, щоби запросити на цей виступ своїх знайомих з чужих народностей, щоби запізнати їх з українським народнім танковим мистецтвом.

Дуже задовжений чоловік (на смертельній постелі): — Ах, коби то я міг іще пожити бодай стільки, щоби повіддавати всі довги!

Приятель: Так, так, алеж хто з нас може жити вічно!

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ЙОНКЕРС, Н. Й. Тов. Подільська Січ, від. 8, повідомляе своїх членів, що мітінґ відбудеться в неділю, 21-го квітня, в годині 2-ій пополудни, в гали Укр. Сит. Клюбу, 29 Jackson St. Тому, що е важні справи до полагодження, проситься всіх членів явитися на сей мітінґ і вирівнати свої належитости. — Ник. Чолій, предс.; Гр. Скорбач, кас.; Василь Мандзій, секр.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. Тов. Запорожська Січ, від. 342, повідомляе всіх своїх членів, що місячний мітінґ відбудеться в неділю, 21. квітня, в годині 1-ій попол., в гали церковній при Roosevelt Ave. Проситься всіх членів о конечну присутність на сім мітінгу, бо е дуже важна справа до вирішення, а то справа будови Нар. Дому в Картерет. Не явившийся член заплатить кару, яку ухвалять на сім мітінгу. Будемо принимати нових членів і дітий без вступного. Пригадується довгуючим членам, щоби вирівнали свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. — М. Дмитрів, предс.; Й. Клебан, кас.; І. Маркович, секр.

ПАСАЙК, Н. ДЖ. Тов. ім. Ів. Франка, від. 97, повідомляе, що місячні збори відбудуться в 2-ій годині попол., в неділю, 21-го квітня, під ч. 47 Hope Ave. Проситься членів явитись на збори, а досгуючі нехай вирівнають свої залеглости, бо інакше будуть суспендовані. — Василь Сметана, предс.; Ів. Долінський, кас.; М. Табачук, секр.

МЕНВИЛ, Р. АЙ. Тов. ім. Мих. Драгоманова, від. 181, повідомляе своїх членів, що мітінґ відбудеться в неділю, 28. квітня, в годині 1-ій пополудни на Котово Гали. Всі члени повинні зійтися на означений час, бо маемо важні справи до полагодження. Пригадується членам, що 35-літна кампанія вже кінчиться, тому старайтеся приеднати нових кандидатів поки е добра нагода. З новими кандидатами належить голоситися перед мітінгом до секретаря. — Мик. Шевчук, предс.; Петро Гричух, кас.; Іван Ткач, секр.

Челядник: Пане майстер, той пан барон казав, що з його матерії, з якої він дав собі шити плащ, повинно було лишитися бодай метер сукна. А коли нічого не лишилося, то — каже — це буде лежати на вашій совісти.

Кравець: Е, і він і ти дурень, штани лежать не на совісти, лише на ногах.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.